

Energiaohjelma 2008-2012

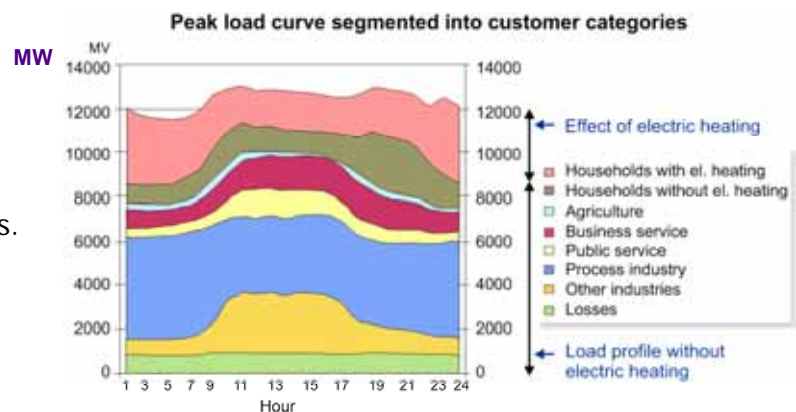
Miksi puhumme energiatehokkuudesta?

- Rakennusten energiankäytön tehokkuudelle ja erityisesti sen aiheuttamille päästöille monia kansainvälisiä ja kansallisia tavoitteita:
 - mm. VNK:n päästöjen lasku 80% 2050 mennessä 1990-tasosta
- Monitasoisia ratkaisuja tarvitaan eri sektoreilla kokonaisuutta unohtamatta:
 - Energiahuolto, korjausrakentaminen, uudisrakentaminen
 - Energiankäytön ja -huollon (tuotannon) yhteensovittaminen entistä tärkeämpi
 - Energiahuolto- ja talotekniikkaratkaisuilla nähtävissä keskeinen rooli
- Ymmärrettävä myös syy-seurausyhteydet, rakennusten suunnittelussa hyvä energiatehokkuus on seurasta varsinaisista tavoitteista:
 - hyvä sisäilmasto energiatehokkaasti!
- Rakennusten osuus on 41% koko EU:n energiankäytöstä (Eurostat)

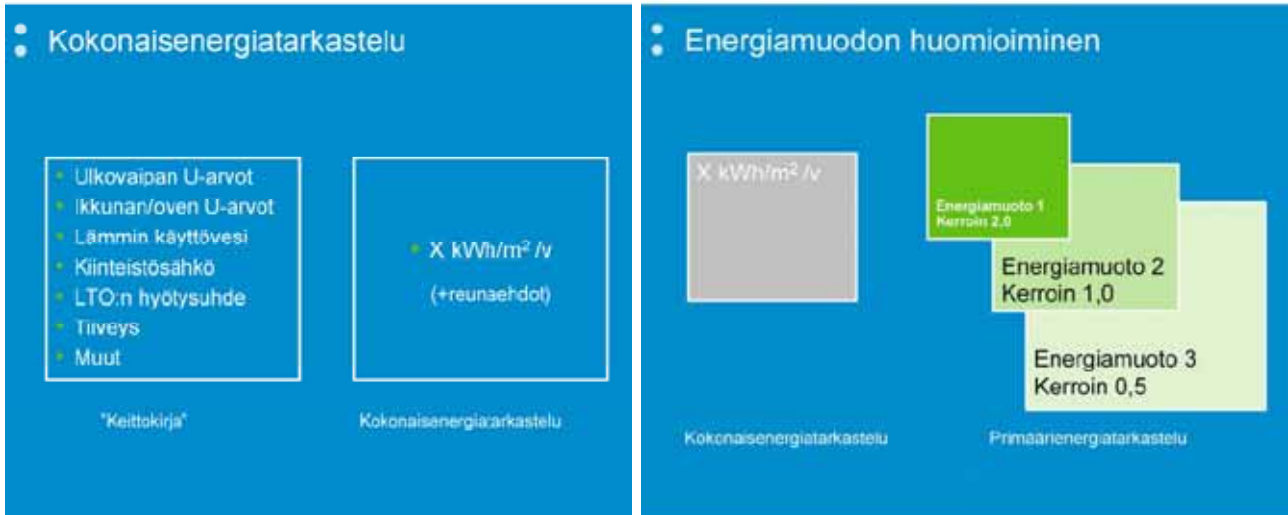
Löysät pois

Asuinrakennukset:

- Pientaloissa (51 % rakennusten lämmityksestä) korostuvat johtumishäviöt ja siitä johtuen lämmitystavan merkitys (esim. sähkölämmitys vs. maalämpöpumppu 3:1)
- Suomessa on 0,7 miljoona "väärin" lämmitettyä pientaloa
 - 500 000 suora sähkö
 - 200 000 vesikiertoinen sähkö
 - 300 000 öljy
 - 100 000 biopolttoaine/kaukolämpö/lämpöpumput
- Kerrostaloissa (21 % rakennusten lämmityksestä) korostuu lämpimän käyttöveden lämmitys ja sähkönkulutus:
 - Sähköiset märkätilalattialämmitykset (RakMk ei ota mitenkään kantaa)
 - Sähköiset ilmanvaihdon jälkilämmitykset (RakMk ei ota mitenkään kantaa)
 - Lämpimän käyttöveden suuri osuus lämmityksestä
 - Kodinkoneet, puhaltimet ja valaistus
- Muissa rakennuksissa (toimisto-, liike- julkiset rakennukset) korostuu sähkönkäytön merkitys
 - Ilmastointi, valaistus ja laitteet

Rakentamismääräykset 2012

(Vapaavuori, Asuntoforum 2008)

SITRA

Jarek Kurnitski 20.11.2009

© Sitra 2009

Rakennusten energiatehokkuuden määrittäminen kokonaisenergiankulutusta kuvaavalla energiatehokkuusluvulla

- ET-luku laskee yhteen kaikki ostoenergiat yhdeksi tunnusluvuksi relevanteilla energiamuotojen kertoimilla painotettuna (EN 15603)
- Oikeat energiamuotojen kertoimet keskeinen asia energiatehokkuusvaatimusten ohjausvaikutuksen kannalta

Ostoenergia	Rakennus A	Rakennus B
Sähkö, kWh/(m ² a)	100	50
Kaukolämpö, kWh/(m ² a)	50	100
Yhteensä, kWh/(m ² a)	150	150

- CO₂ päästöpohjaisilla energiamuotojen kertoimilla laskentuna (esimerkki):

Ostoenergia	Rakennus A	Rakennus B
Sähkö, kWh/(m ² a)	100*2	50*2
Kaukolämpö, kWh/(m ² a)	50*0,7	100*0,7
Yhteensä, kWh/(m ² a)	235	170

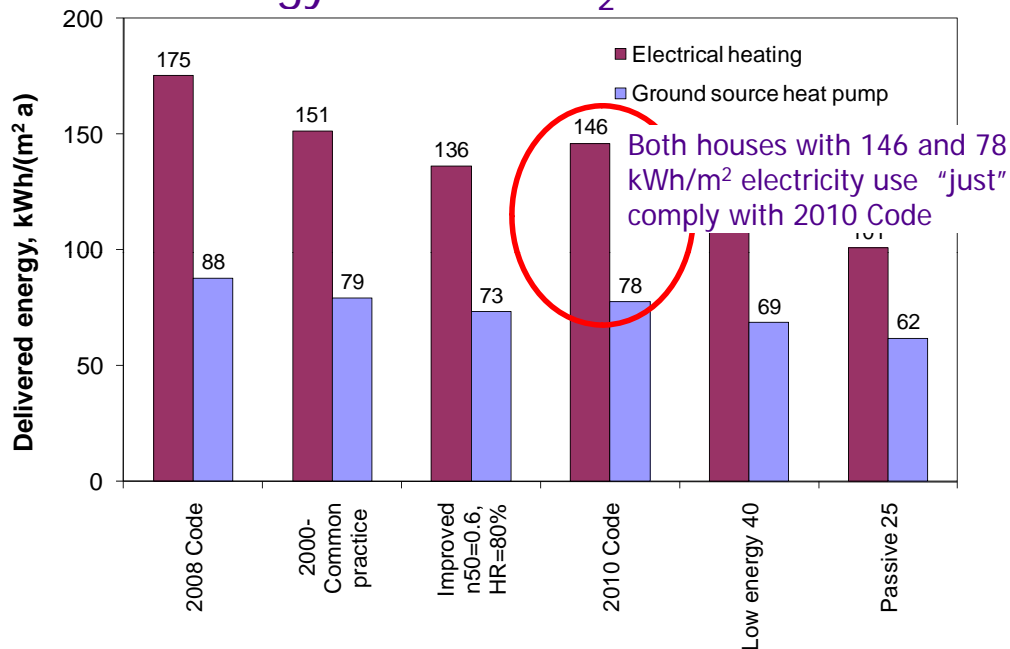
ET ≤ 200

SITRA

Jarek Kurnitski 2.12.2009

© Sitra 2009

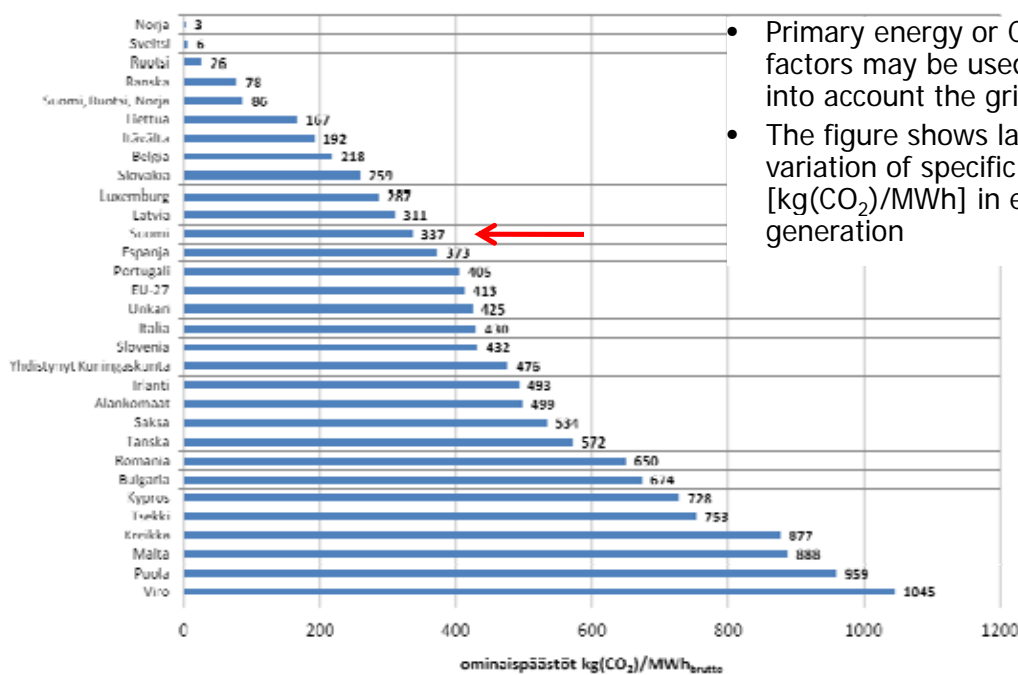
Example of component based regulation: limited control on energy use and CO₂-emissions

- Component based regulation in Finland: both detached houses with 146 and 78 kWh/(m²a) electricity use comply with 2010 building code!
- Emission based/primary energy requirements to be launched in 2012

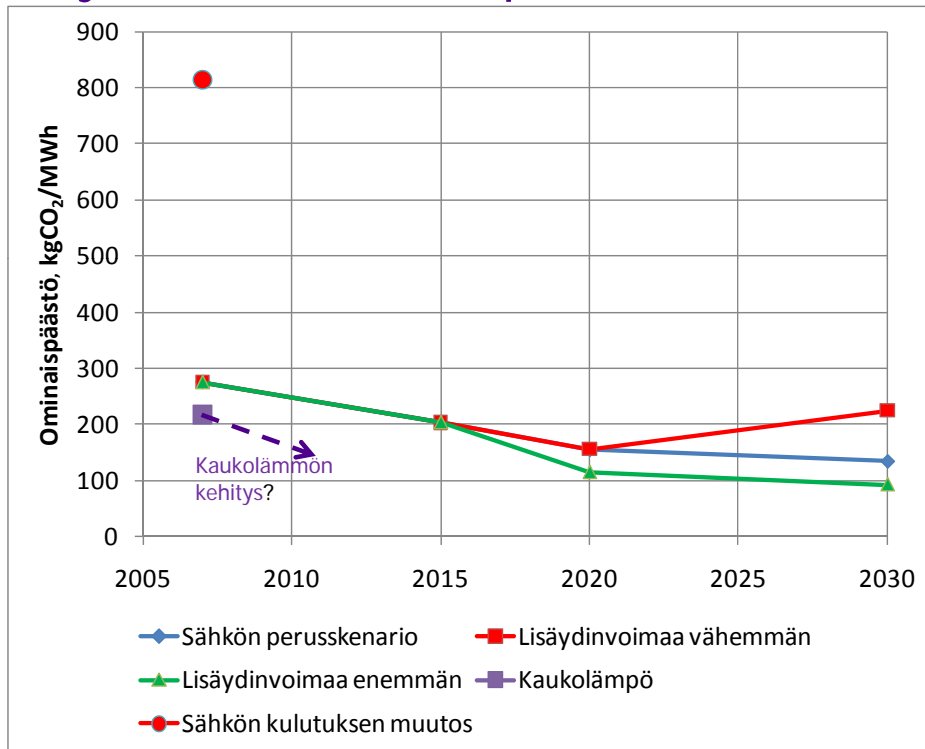
Factors vs. grid efficiency

Sähkötuotannon CO₂-ominaispäästökertoimet Euroopassa vuonna 2006
 Tilastoaineisto: Eurostat 2009

- Primary energy or CO₂ based factors may be used to take into account the grid efficiency
- The figure shows large variation of specific emissions [kg(CO₂)/MWh] in electricity generation

Sähkön ja kaukolämmön päästöt

SITRA

Jarek Kurnitski 2.12.2009

© Sitra 2009

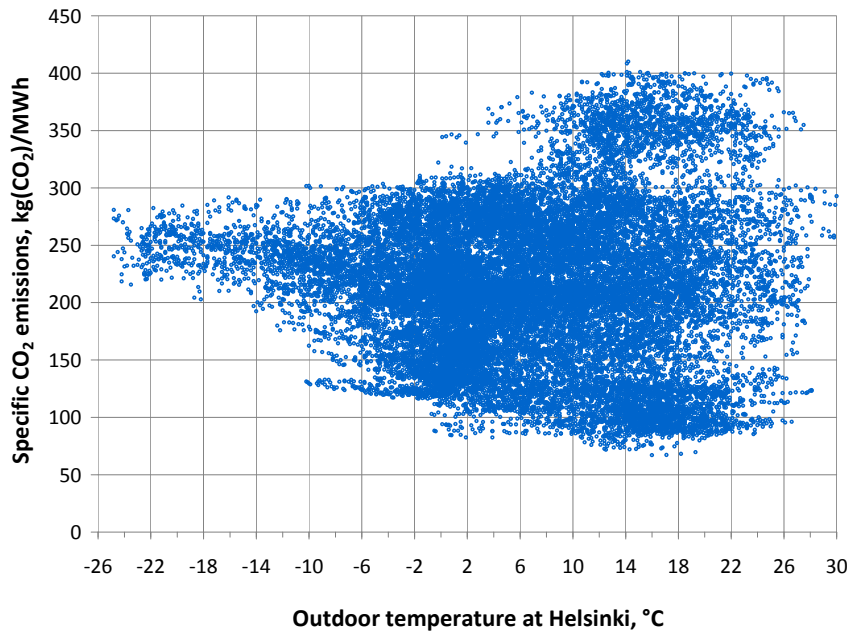
Arvio Suomen sähköntuotannon CO₂-ominaispäästöistä lähitulevaisuudessa

Energiateollisuus ry/Pöyry: Sähköntuotantoskenaariot vuoteen 2030

	Perusskenaario				Lisäydinvoimaa vähemmän -skenaario			
	2007	2015	2020	2030	2007	2015	2020	2030
	TWh	TWh	TWh	TWh	TWh	TWh	TWh	TWh
Vesivoima	14,0	14,0	15,0	16,8	14,0	14,0	15,0	16,8
Tuulivoima	0,2	2,0	4,5	7,5	0,2	2,0	4,5	7,5
Ydinvoima	22,5	34,6	47,4	56,4	22,5	34,6	47,4	43,5
Kaukolämpö yhteistuotanto	14,5	18,1	21,1	20,1	14,5	18,1	21,1	20,4
Teollisuus yhteistuotanto	12,1	15,0	15,5	15,3	12,1	15,0	15,5	15,3
Erillinen sähköntuotanto	14,5	10,5	8,6	6,8	14,5	10,5	8,6	15,0
Tuotanto	77,8	94,2	112,1	122,9	77,8	94,2	112,1	118,5
Nettotuonti	12,6	6,9	-5,6	-8,2	12,6	6,9	-5,6	-3,9
Kulutus	90,3	101,0	106,5	114,6	90,3	101,0	106,5	114,6
	Mt	Mt	Mt	Mt	Mt	Mt	Mt	Mt
Tuotannon CO ₂ -päästöt	17,6	15,7	14,2	13,5	17,6	15,7	14,3	21,8
	kg/MWh	kg/MWh	kg/MWh	kg/MWh	kg/MWh	kg/MWh	kg/MWh	kg/MWh
Tuotannon CO₂-ominaispäästöt (energiamenetelmä)	226	167	127	110	226	167	128	184

Yhteistuotannon polttoaine-energia ja päästöt on skenaarioissa laskettu energiamenetelmällä. Skenaarioiden vuoden 2007 lukuarvo on hieman Tilastokeskuksen tilastoista määritettyä vastaavaa arvoa pienempi: Tilastokeskuksen energiamenetelmällä määritetyt ominaispäästöt olivat vuonna 2007 240 kg/MWh (noin 6 % suuremmat). Hyödynjakomenetelmällä lasketut arvot ovat tyypillisesti noin 15–20 % energiamenetelmällä määritettyjä arvoja suurempia. Seuraavassa kuvassa lukuarvot on muunnettu ensin Tilastokeskuksen energiamenetelmän tasoon ja sitten hyödynjakomenetelmää vastaavalle tasolle (hyödynjakomenetelmä = 1,06 · 1,15 energiamenetelmä).

Specific CO₂ emissions of total electricity generation as a function of outdoor temperature 2006–2008

- Generation of separate conventional thermal power in Finland can be high in summer period due to shortage of hydro power and lack of CHP which is generated against heat load of district heating

Demand change allocation for 2007

- We have calculated the demand change allocation an hour by hour for the current situation (2007) according to the order of variable cost of production sources

Specific CO₂ emissions by new or non-appearing electricity use (demand change) for current situation

Current situation (year 2007)	Total electricity generation	Separate conventional thermal power	CHP electricity generation	Industrial CHP	Weighted average specific emission
Specific emission kg(CO ₂)/MWh	279	893	439	190	814
Share of the demand change		90 %	2 %	0 %	

- Results show that during 90% of the time of the year the demand change will be allocated to the separate conventional thermal power, 2% to CHP and the rest for carbon-neutral production (not shown in the Table). This means that an hourly weighted specific emissions by new or non-appearing electricity use is as high as 814 kg(CO₂)/MWh that is average emission of total generation by factor 3.

Scenario of 1600 MW new nuclear energy

- We calculated a simple scenario, where new 1600 MW of nuclear energy will **replace only separate conventional thermal power with no changes in energy demand structure**. If hourly amount of the thermal power is less than 1600 MW, additional nuclear power is pushed in the market and this surplus is not taken into account in this simple scenario (there are not very many such hours available).

Specific CO₂-emissions of the demand change for the scenario where 1600 MW new nuclear energy replaces only separate conventional thermal power

1600 MW new nuclear power replaces only separate conventional thermal power	Total electricity generation	Separate conventional thermal power	CHP electricity generation	Industrial CHP	Weighted average specific emission
Specific emission kg(CO ₂)/MWh	137	893	439	190	466
Share of the demand change		24 %	57 %	0 %	

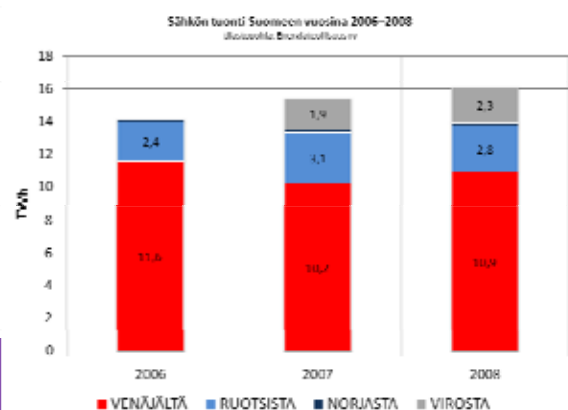
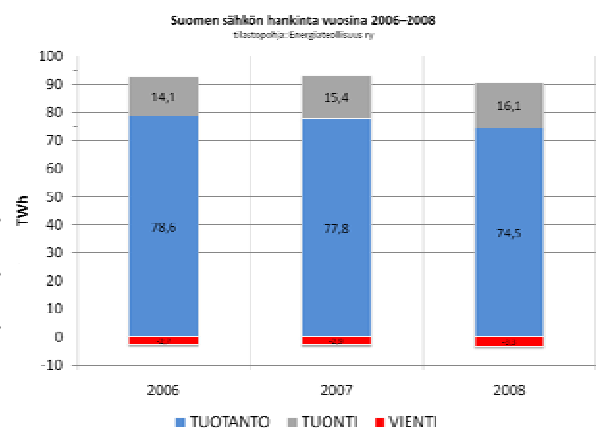
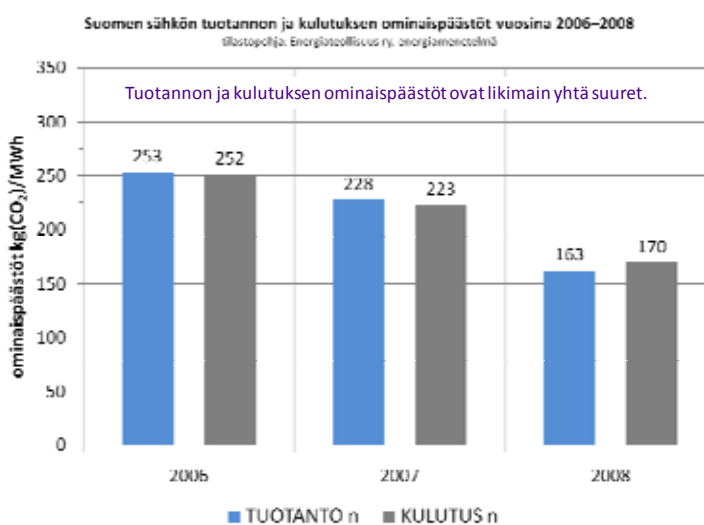
- 1600 MW new nuclear power will decrease in this scenario an average specific emission by almost of factor 2, and only during 24% of the time the demand change will be allocated to the thermal power and 57% to CHP, resulting as specific emission of 466 kg(CO₂)/MWh of the demand change.

SITRA

Jarek Kurnitski 2.12.2009

© Sitra 2009

Suomen sähköhankinnan päästötase

SITRA

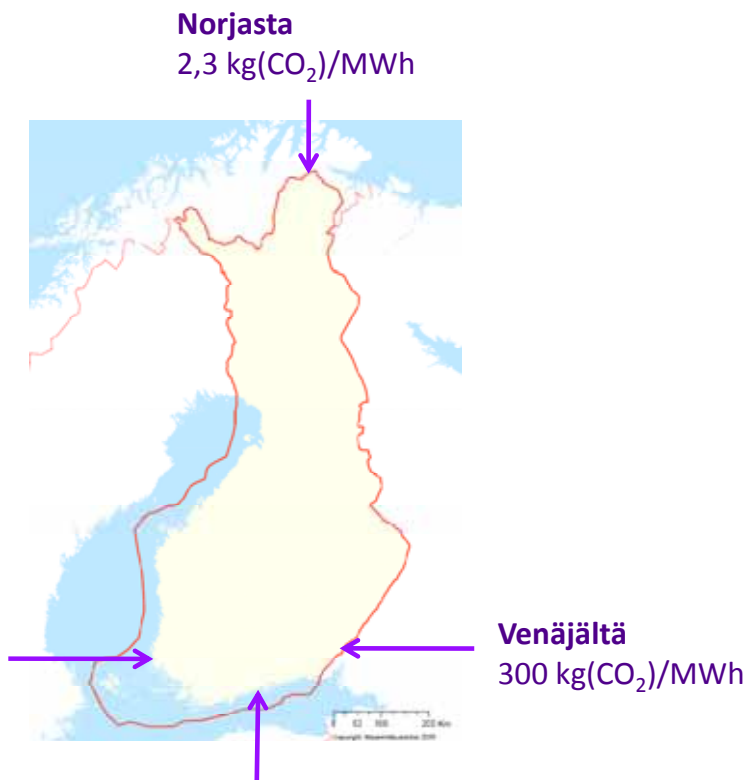
© Sitra 2009

Vienti Suomesta

2006: 194–360 kg(CO₂)/MWh
 2007: 112–279 kg(CO₂)/MWh
 2008: 112–238 kg(CO₂)/MWh

Tuodun sähkön tuottamisen päästöt lasketaan mukaan Suomen sähkön hankinnan päästöihin.

Suomesta viedään sähköä ja päästöjä Suomen tuotannon keskimääräisillä ominaispäästöillä. Sähköntuotannon ominaispäästöjen kuukausittainen vaihtelu huomioitu.

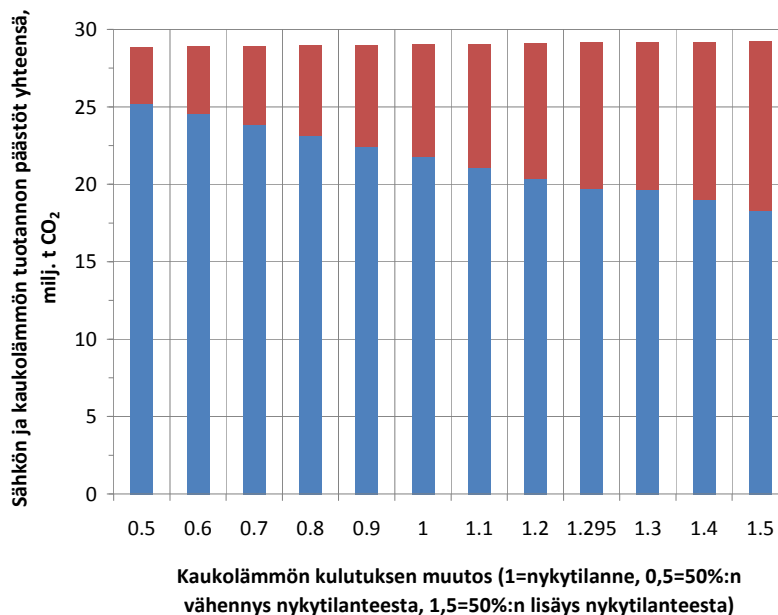

Venäjä: IEA 2006, IPCC vakiokertoimet
 Viro: IEA 2006, IPCC vakiokertoimet
 Norja: IEA 2006, IPCC vakiokertoimet
 Ruotsi: Statistics Sweden (ka. 06 ja 07), kansalliset kertoimet
 Suomi: Energiateollisuus ry, kuukausikeskiarvot (energiamenetelmä)

Kurnitski 2.12.2009

© Sitra 2009

Kaukolämmön kulutuksen muutoksen vaikutus CO₂-päästöihin (sähköntuotanto pysyy vakiona) – nykytilanne/2007 data

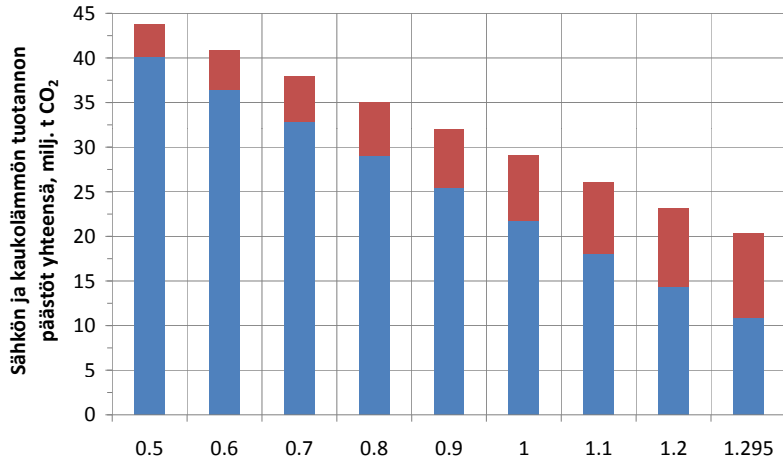

(TKK Kestävä energia KesEn tutkimus)

- SÄHKÖNTUOTANNON PÄÄSTÖT (milj. t) ■ KAUKOLÄMMÖN PÄÄSTÖT (milj. t)
- Erillinen lämpövoima vaihtoehtona kaukolämmön yhteistuotantosähkölle, laskettu Tilastokeskuksen v. 2007 vuositilastoista hyödynjakomenetelmällä
- Kaukolämmön kulutuksen muutos ei vaikuta Suomen päästöihin nykyisellä energiatuotantorakenteella (28,9-29,2 t -50% ja +50% välillä)

Sähkölämmitys korvaa kaukolämpöä tai päinvastoin (kokonaiskulutus vakio) – nykytilanne/2007 data

Erillinen lämpövoima vaihtoehtona sekä kaukolämmön yhteistuotantosähkölle että kaukolämmölle
laskettu Tilastokeskuksen vuosilastoista (hyödynjakomenetelmä)

(TKK Kestävä energia KesEn tutkimus)

Kaukolämmön kulutuksen muutos (1=nykytilanne, 0,5=50%:n vähennys nykytilanteesta, 1,5=50%:n lisäys nykytilanteesta)

■ SÄHKÖTUOTANNON PÄÄSTÖT (milj. t) ■ KAUKOLÄMMÖN PÄÄSTÖT (milj. t)

- Esim. 10%:n kaukolämmön kulutuksen lisäys alentaa päästöjä merkittävästi (vrt. sähköisten mukavuuslattialämmitysten korvaaminen)
- 1,295 kertoimella erillinen lämpövoima on vuositasolla nolla

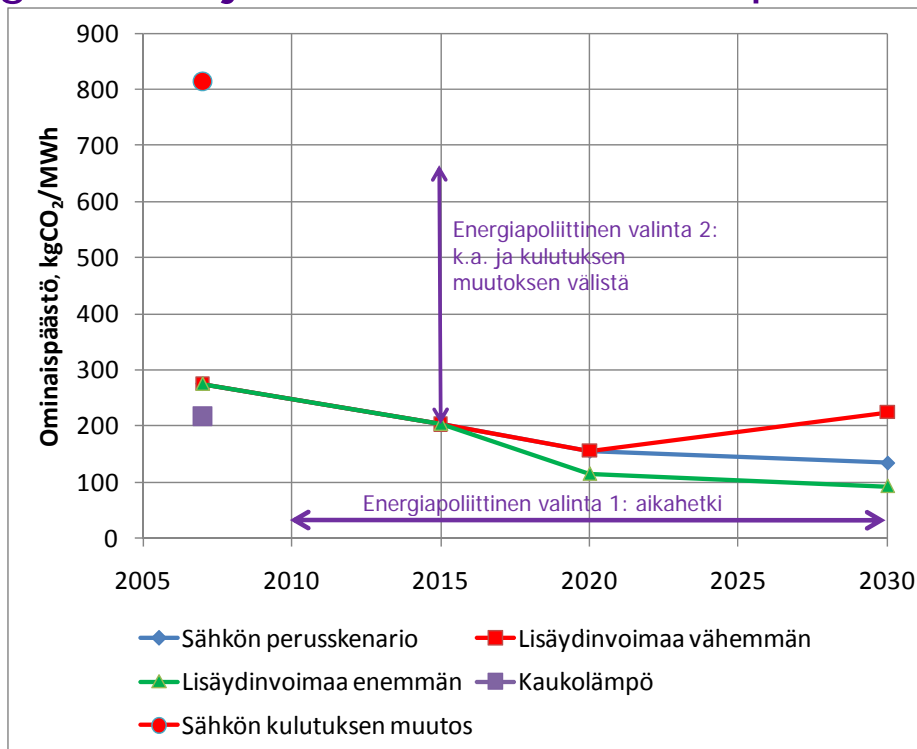
SITRA

2.12.2009

Jarek Kurnitski

© Sitra 2009

Energiamuotojen kertoimien valintaperusteet

SITRA

Jarek Kurnitski 2.12.2009

© Sitra 2009

Energiamuotojen kertoimet

- Voidaan määrittää ominaispäästöistä esim. kevyen polttoöljy ominaispäästön suhteessa
- B85 raportti :

Sähkö	2,0
Kaukolämpö	0,7
Kaukojäähdytys	0,4
Fossiiliset polttoaineet	1,0
Uusiutuvat polttoaineet	0,5

- Uusiutuvien kerroin lisätty vain kokonaisuuden takia (tämä lukuarvo lähes kokonaan energiapoliittisen päätöksen kysymys)

(Raportti B85, Rakennusten energiatehokkuuden osoittaminen kiinteistöveron porrastusta varten. Teknillinen korkeakoulu, LVI-tekniikka, Espoo 2009)

Kokonaisenergiatarkastelu laskennallisesti vaikeaa?

- Ei välttämättä, esim. B85 raportin vaihtoehtoinen osoittamistapa pientaloille, jolloin energiatehokkuusluku voidaan osoittaa ilman varsinaista energialaskelmaa arkkitehdin pinta-ala * U-arvo laskelmalla

Taulukko 1. Pientalojen rakennusvaipan enimmäis-ominaislämpöhäviöt eri lämmitystavoilla energiatehokkuuden vaihtoehtoista osoittamistapaa varten.

Lämmitystapa	Ominaislämpöhäviö W/(K m ²)
Maalämpöpumppu	1,1
Pellettikattila	1,0
Ilma-vesi ulkoilmalämpöpumppu	0,90
Kaukolämpö	0,85
Sähkölämmitys ja aurinkokeräin	0,43

Rakennusten standardikäytön määrittely

Taulukko 3. Rakennusten standardikäyttö ja energialaskennassa käytettävät sisäiset lämpökuormat huoneistoalaa kohti.

Rakennustyyppi	Käyttöaika			Käyttöaste, -	Valaistus W/m ²	Laitteet W/m ²	Ihmiset ^a W/m ²	Henkilötiheys m ² /hlö
	kellonaika	h/24h	d/7d					
Pientalo	00:00-24:00	24	7	0,6	8 ^b	3	2	43
Asuinkerrostalo	00:00-24:00	24	7	0,6	11 ^b	4	3	28
Toimistorakennus	07:30-18:30	11	5	0,65	12 ^c	12	5	17
Myymläarakennus	08:00-21:00	13	6	1	19 ^c	1	2	43
Majoitusliikerakennus	00:00-24:00	24	7	0,3	14 ^c	4	4	21
Opetusrakennus	08:00-16:00	8	5	0,6	18 ^c	8	14	5
Liikuntasali	08:00-22:00	14	5	0,6	18 ^c	0	5	15
Liikuntahalli	08:00-22:00	14	7	0,5	12 ^c	0	5	17
Päiväkoti	07:00-18:00	11	5	0,4	18 ^c	4	23	3
Terveyskeskus	08:00-18:00	10	6	0,6	12 ^c	15	6	14
Sairaala	00:00-24:00	24	7	0,6	9 ^c	9	8	11

^a ei sisällä latenttia lämpöä, kokonaislämmönluovutus saadaan jakamalla kertoimella 0,6

^b asuinrakennusten valaistuksen käyttöaste on 0,1

^c ohjearvo uudisrakennuksille ellei tarkempaa tietoa ole käytettävissä

Laskentamenetelmän rakenne

- Luotettava energialaskenta edellyttää lähinnä:
 - Hyvin määriteltyä rakennusten standardikäyttöä
 - Laskentasääntöjä ja ohjearvoja
 - Vaatimuksia laskentatyökaluille (markkinaehtoinen lähestymistapa)
- Energiamuotojen kertoimilla painotettujen kokonaisenergiankulutusten muodostuminen:

Ominaiskulutus, kWh/(m ² a)	Pientalo	Asuin-kerrostalo	Toimistorakennus	Kauppakeskus	Hotelli	Koulu-rakennus	Liikuntasali	Liikuntahalli	Päiväkoti	Terveyskeskus	Sairaala
Tilojen lämmitys	28	21	36	4	9	39	41	48	59	21	57
Ilmanvaihdon lämmitys	2	17	11	40	26	27	19	40	15	17	42
LKV:n valmistus	18	40	6	4	40	11	11	20	25	20	30
Puhallimet ja pumput	5	10	15	35	35	25	28	23	23	25	54
Valaistus	7	10	22	77	37	23	39	31	21	23	47
Laitteet	16	21	24	4	11	10	0	0	5	28	47
Jäähdytys (sähköä)	3	4	9	10	13	5	0	0	0	18	50
Lämpöenergia yhteensä		78	53	48	75	77	71	108	99	58	129
Sähköenergia yhteensä	78	45	70	126	95	63	67	54	48	94	199
Lämpöenergian kerroin		0,7	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7
Sähköenergian kerroin	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0
Painotettu ominaiskulutus	157	144	178	285	243	179	185	183	166	228	488
Pyöristetty E-luku	160	145	180	290	250	180	190	190	170	230	500

Toimistoesimerkki (KesEn tutkimushanke TKK)

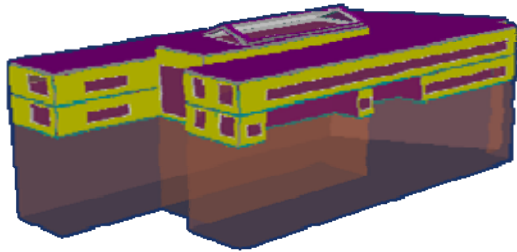

Toimistoesimerkki

- Huoneistoala 6245 htm², viisi kerrosta
- Ikkunoiden pinta-ala 35 % julkisivun alasta ja 19 % huoneistoalasta

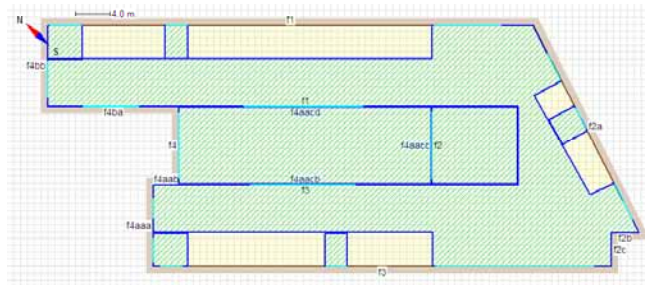
Tapaukset	U – ARVOT [W/m ² K]			LTO [%]	Erillispoistojen LTO [%]
	Ulkoseinä	Yläpohja	Ikkunat		
Normi2008	0.24	0.15	1.4	80	0
Normaali (YIT)	0.21	0.14	1.1	80	0
Normi2010	0.17	0.09	1.0	80	0
Passiivi	0.10	0.08	-0,7	80	0
Heikkompi vaippa	0.40	0.25	-0,7	80	0
Normi 2010+Erillispoistojen LTO	0.17	0.09	1.0	80	60
Normi 2010+Ulkopuolinen auringonsuojaus	0.17	0.09	1.0	80	0
Normi 2010+Lasijulkisivu	0.17	0.09	1.0	80	0
Normi 2010+Valaistuksen ohjaus	0.17	0.09	1.0	80	0
Normi 2010+VAV	0.17	0.09	1.0	80	0

Energiankulutuksen laskenta: IDA-ICE- malli

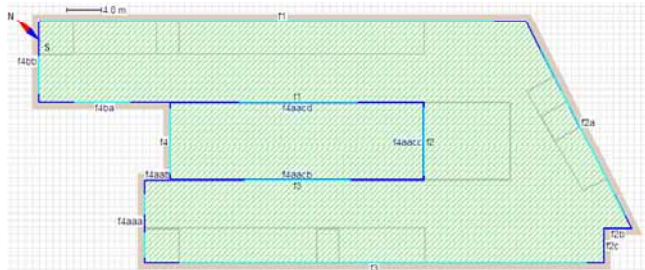

- 9 laskentavyöhykettä
- Säädäta: Helsinki 2001
- Lämmitys 21 ° C ja jäähdytys 25 ° C
- IV: 2,0 dm³/s/m² paitsi neuvotteluhuoneet 0,5-4,0 dm³/s/m²
- IV:n käyntiaika Ma-Pe klo 6-18
- Valaistus 12 W/m²
- Laitteet 150 W/hlö (tietokone)
- 1 hlö/huone, avotoimistot 0.1 hlö/m²
- Läsnaoloprofiilit 7-18

3. krs

4. krs

SITRA

Jarek Kurnitski 2.12.2009

© Sitra 2009

Eri laskentavaihtoehtojen ostoenergiat

<i>kWh/htm2/a</i>	Normi 2010	Normi 2008	Normaali (YIT)	Passiivi	Heikompi vaippa	Erillisp. LTO	Ulkop. auringons.	Lasi-julkisivu	Valaist. ohj.	VAV
Tilojen lämmitys	25	37	30	18	34	16	26	35	27	24
Tuloilman lämmitys	10	11	11	10	11	10	11	11	11	2
Tilojen jäähdytys	17	16	16	15	12	17	15	30	10	31
Tuloilman jäähdytys	8	8	8	8	8	9	8	8	8	4
LKV	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6
Puhaltimet	15	15	15	15	15	17	15	15	15	6
Pumput	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Valaistus	30	30	30	30	30	30	30	30	17	30
Laitteet	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24

Lämmitys	42	54	47	34	51	32	42	51	44	31
Jäähdytys (COP=1)	25	25	24	23	20	26	23	39	19	34
Sähkö	69	69	69	69	69	71	69	69	57	60
TOT	136	147	139	126	140	128	134	159	119	126

<i>kWh/htm2/a</i>	Normi 2010	Normi 2008	Normaali (YIT)	Passiivi	Heikompi vaippa	Erillisp. LTO	Ulkop. auringons.	Lasi-julkisivu	Valaist. ohj.	VAV
Lämmitys 0.7	29	38	33	24	36	22	30	36	31	22
Jäähdytys (kauko) 0.4	10	10	10	9	8	10	9	16	8	14
Sähkö 2.0	138	138	138	138	138	141	138	138	113	120
TOT	177	185	180	171	182	174	176	189	151	156

SITRA

Jarek Kurnitski 2.12.2009

© Sitra 2009

Lisäinvestointien kannattavuus – Sähkön hinnanmuutos

sähkön hinta 0.10 €/kWh ja kaukolämmön hinta 0,055 €/kWh:

	Normi 2008	Normaali (YIT)	Heikompi Vaippa	Normi 2010	Passiivi	Erillisp. LTO	Ulkop. Auringons.	Lasi-julkisivu	Valaist. ohjaus	VAV
Lisäinvestointi - €	-123000	-75400	-58000	0	143000	19000	29884	802700	31380	197400
Kustannuslisä - %	-1 %	-0,7 %	-0,5 %	0,0 %	1,3 %	0,2 %	0,3 %	7,1 %	0,3 %	1,7 %
Ostoenergia - kWh	827315	781915	799876	752197	702235	703514	751223	848637	673920	655739
Ostoenergia €/a	67622	65036	65610	63552	60598	61453	63237	70393	55073	65574
Säästöä suhteessa normitaloon €/a	-4070	-1485	-2059	0	2953	2098	315	-6841	8479	6766
Maksuaika 3% korolla (vuotta)				-	yli 40	11	yli 40	ei ikinä	4	yli 40
Aika kunnes epäkannattava 3% korolla (vuotta)	Alle 90	Alle 500	Alle 70	-						

sähkön hinta 0.15 €/kWh ja kaukolämmön hinta 0,055 €/kWh:

	Normi 2008	Normaali (YIT)	Heikompi Vaippa	Normi 2010	Passiivi	Erillisp. LTO	Ulkop. Auringons.	Lasi-julkisivu	Valaist. ohjaus	VAV
Lisäinvestointi - €	-123000	-75400	-58000	0	143000	19000	29884	802700	31380	197400
Kustannuslisä - %	-1 %	-0,7 %	-0,5 %	0,0 %	1,3 %	0,2 %	0,3 %	7,1 %	0,3 %	2 %
Ostoenergia - kWh	827315	781915	799876	752197	702235	703514	751223	848637	673920	655739
Ostoenergia €/a	92199	89515	89630	88197	85016	86742	87591	96745	75081	79808
Säästöä suhteessa normitaloon €/a	-4002	-1318	-1433	0	3181	1455	606	-8548	13116	8389
Maksuaika 3% korolla				-	yli 40	17	yli 40	ei ikinä	3	40
Aika kunnes epäkannattava 3% korolla (vuotta)	Alle 90	Alle 500	Alle 500	-						

sähkön hinta 0.20 €/kWh ja kaukolämmön hinta 0,055 €/kWh:

	Normi 2008	Normaali (YIT)	Heikompi Vaippa	Normi 2010	Passiivi	Erillisp. LTO	Ulkop. Auringons.	Lasi-julkisivu	Valaist. ohjaus	VAV
Lisäinvestointi - €	-123000	-75400	-58000	0	143000	19000	29884	802700	31380	197400
Kustannuslisä - %	-1 %	-0,7 %	-0,5 %	0,0 %	1,3 %	0,2 %	0,3 %	7,1 %	0,3 %	2 %
Ostoenergia - kWh	827315	781915	799876	752197	702235	703514	751223	848637	673920	655739
Ostoenergia €/a	116776	113994	113649	112842	109433	112031	111946	123098	95088	102830
Säästöä suhteessa normitaloon €/a	-3934	-1152	-807	0	3409	811	896	-10256	17754	10012
Maksuaika 3% korolla				-	yli 40	40	yli 40	ei ikinä	2	31
Aika kunnes epäkannattava 3% korolla (vuotta)	Alle 100	Alle 500	Alle 500	-						

SITRA

Jarek Kurnitski 2.12.2009

© Sitra 2009

Lisäinvestointien kannattavuus - Sähkön ja kaukolämmön hinnanmuutos

sähkön hinta 0.15 €/kWh ja kaukolämmön hinta 0,085 €/kWh:

	Normi 2008	Normaali (YIT)	Heikompi Vaippa	Normi 2010	Passiivi	Erillisp. LTO	Ulkop. Auringons.	Lasi-julkisivu	Valaist. ohjaus	VAV
Lisäinvestointi - €	-123000	-75400	-58000	0	143000	19000	29884	802700	31380	197400
Kustannuslisä - %	-1 %	-0,7 %	-0,5 %	0,0 %	1,3 %	0,2 %	0,3 %	7,1 %	0,3 %	2 %
Ostoenergia - kWh	827315	781915	799876	752197	702235	703514	751223	848637	673920	655739
Ostoenergia €/a	102272	98285	99214	95976	91432	92674	95515	106393	83293	85667
Säästöä suhteessa normitaloon €/a	-6297	-2310	-3239	0	4543	3301	460	-10417	12682	10309
Maksuaika 3% korolla				-	yli 40	7	yli 40	ei ikinä	3	29
Aika kunnes epäkannattava 3% korolla (vuotta)	30	alle 150	27	-						

sähkön hinta 0.20 €/kWh ja kaukolämmön hinta 0,11 €/kWh:

	Normi 2008	Normaali (YIT)	Heikompi Vaippa	Normi 2010	Passiivi	Erillisp. LTO	Ulkop. Auringons.	Lasi-julkisivu	Valaist. ohjaus	VAV
Lisäinvestointi - €	-123000	-75400	-58000	0	143000	19000	29884	802700	31380	197400
Kustannuslisä - %	-1 %	-0,7 %	-0,5 %	0,0 %	1,3 %	0,2 %	0,3 %	7,1 %	0,3 %	2 %
Ostoenergia - kWh	827315	781915	799876	752197	702235	703514	751223	848637	673920	655739
Ostoenergia €/a	135244	130072	131221	127103	121197	122907	126473	140785	110145	113571
Säästöä suhteessa normitaloon €/a	-8140	-2969	-4118	0	5906	4197	630	-13682	16958	13532
Maksuaika 3% korolla				-	yli 40	5	yli 40	ei ikinä	2	20
Aika kunnes epäkannattava 3% korolla (vuotta)	21	48	19	-						

SITRA

Jarek Kurnitski 2.12.2009

© Sitra 2009

Toimistoesimerkin yhteenveto (KesEn tutkimushanke TKK)

- Vaipan lisälämmöneristäminen ei taloudellisesti kannattavaa. Ei sen takia, että rakentamiskustannukset olisivat niin suuria, mutta energiansäästö hyvin vähäinen. (Siis pientalotason lämmöneristys ei ole järkevä toimistorakennuksessa.)
- Tarpeenmukainen iv (VAV) ei vielä taloudellisesti kannattavaa
- Erillispoistojen LTO kannattava jo nyt
- Valaistuksen ohjaus kannattava jo nyt
- **Tulokset eivät ole herkkiä energian hinnan muutokselle**

Johtopäätökset

- Rakennusten energiatehokkuuden päästöohjausta odotetaan 2012 rakentamismääräyksiin
- Lisäksi voi tulla erillistavoitteita nollaenergiataloille rakennusten energiatehokkuusdirektiivin vaatimana
- Kokonaisenergiatarkastelu ilman energiamuotojen kertoimia ei välttämättä ohjaa päästöjen alenemiseen
- Energiamuotojen kertoimet muuttuvat ajassa ja ovat osittain rakentamisen ohjauksen kysymys, mutta niiden suuruusluokat tunnetaan jo nyt riittävän hyvin (B85 raportti)
- Rakentamisessa kokonaisenergiatarkastelu tarkoittaa vapaata kilpailua läpinäkyvillä pelisäännöillä:
 - Kaikki ratkaisut samalla viivalla – voidaan valita hankekohtaisesti kustannustehokkaimmat ratkaisut
 - 2012 samanaikainen energiatehokkuuden parantaminen ja rakentamiskustannusten aleneminen voi olla mahdollista